

ZA 1 JUNI

MOZART-SCRATCHKOOR & KAMERKOOR DUALIS

KAMERORKEST VAN HET NOORDEN: **CHRISTY LUTH** SOPRAAN
JUDIT SUBIRANA ALT • **JESUS HERNANDEZ** TENOR • **ROELE KOK** BAS

GEERT-JAN VAN BEIJEREN BERGEN EN HENEGOUWEN DIRIGENT

SPOT/DE OOSTERPOORT

20.15 UUR

KAMERKOOR DUALIS

Felix Mendelssohn Bartholdy
(1809-1847)

Hebe deine Augen auf
(vrouwenkoor)

Trauergesang
(gemengd koor)

MOZART-SCRATCHKOOR

Wolfgang Amadeus Mozart
(1756-1791)

Requiem KV 626

Mozart-Scratchkoor

Het grote koor dat vanavond op het podium staat is een unieke samenstelling van honderden zangliefhebbers. Zij hebben vandaag enthousiast en hard gewerkt om Mozarts Requiem zo mooi mogelijk tot klinken te brengen. Het zingen met zoveel mensen tegelijkertijd wordt steeds populairder. Zingen is de grootste hobby in Nederland. Meer dan 600.000 mensen zingen wekelijks in koorverband.

De Oosterpoort wil graag een bijdrage leveren aan de unieke zangcultuur in Nederland en een ambassadeur zijn voor de koormuziek. Daarom organiseren wij dit prachtige evenement vanavond. Zit u vanavond in het publiek, maar zingt u eigenlijk toch liever? Volgend jaar op zaterdag 6 juni vindt er weer een scratch plaats. Dit keer staat het Deutsches Requiem van Brahms centraal.

Kamerkoor Dualis

Kamerkoor Dualis is al sinds 2001 een belangrijke culturele factor in het noorden van Nederland. Het koor – dat bekend staat om zijn mooie koorklank en uitdagende repertoire – staat garant voor uitstekende uitvoeringen. De leden zijn allen geoefende zangers die samen streven naar de aantrekkelijke combinatie van goede sfeer en hoge kwaliteit. Tijdens de repetities wordt voornamelijk gewerkt aan de interpretatie en de koorklank. Voor nieuwe zangers worden strenge audities gehouden zodat de kwaliteit van de uitvoeringen gewaarborgd blijft. Op het programma staan werken uit alle stijlperiodes van de klassieke

muziek, maar vóór alles zoekt het koor naar nieuwe muzikale uitdagingen. Er wordt vaak gekozen voor thematisch samengestelde programma's met daarin ruimte voor onbekende werken. Dualis houdt ook van het grotere gebaar en bracht in de afgelopen jaren de Johannes Passion en de Hohe Messe van J.S. Bach, beide in samenwerking met The Northern Consort, waarmee het koor ook het concert Bach als middelpunt uitvoerde in de Oosterpoort te Groningen. Daarnaast zong het koor de zelden uitgevoerde Mis in E van Brucker (met blazersensemble), het Stabat Mater van Scarlatti, de Vespers van Rachmaninov en Ein deutsches Requiem van Brahms. De artistieke leiding is in handen van oprichter Geert-Jan van Beijeren Bergen en Henegouwen.

Kamerorkest van het Noorden

Het Kamerorkest van het Noorden is een relatief nieuw, professioneel, jong en dynamisch strijkorkest uit Groningen. Onze missie is om muziek dichterbij de mensen te brengen, en dan vooral bij jonge mensen. Want klassieke muziek is verre van saai! Om dat te bewijzen spelen we niet alleen concerten op hoog niveau, maar organiseren we ook workshops en activiteiten op het gebied van jongereneducatie. Daarmee brengen we ze in aanraking met deze kunstvorm.

Muziek dichterbij mensen brengen betekent voor ons ook dat we daadwerkelijk dichterbij willen komen. En daarom spelen we niet alleen in de grote zalen, maar we willen juist ook

graag spelen in kleine theaters, kerkjes en andere interessante locaties. Wij willen een bijdrage leveren aan het culturele klimaat en de culturele ontwikkeling van het noorden van Nederland, wij zijn het Kamerorkest van het Noorden!

Christy Luth, Judit Subirana, Jesus Hernandez

Christy Luth, Judit Subirana en Jesus Hernandez studeren alle drie aan het Prins Claus Conservatorium bij docente Hanneke de Wit.

Roele Kok

Roele Kok studeerde piano aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen bij Paul Komen en sinds 2009 ook klassieke zang bij Anneloes Volmer en Hanneke de Wit. Roele studeerde, als pianist, liedbegeleiding in de Masteropleiding van het Artez-conservatorium te Zwolle bij Marien van Nieukerken. Deze studies sloot hij respectievelijk in 2014 en 2013 succesvol af. Als pianist is hij werkzaam als begeleider van masterclasses, diverse zangers en is hij verbonden aan de kamermuziekserie van het Noord Nederlands Orkest.

Geert-Jan van Beijeren Bergen en Henegouwen

Geert-Jan van Beijeren Bergen en Henegouwen studeerde piano aan het conservatorium in Groningen bij Paul Komen. Ook studeerde hij koordirectie bij Louis Buskens aan het conservatorium te Groningen. Geert-Jan is dirigent van kamerkoor Dualis en Toonkunstkoor Bekker

Groningen. Hij wordt regelmatig uitgenodigd door verschillende gezelschappen als gastdirigent. Ook is hij regelmatig jurylid bij verschillende nationale en internationale koorfestivals. In de zomer van 2005 werd Geert-Jan als enige Nederlander geselecteerd om deel te nemen aan de Eric Ericson Masterclass met als docenten Simon Halsey (chef-dirigent van het Groot Omroepkoor) en Andre Thomas (USA). Als gevolg van deze masterclass werd Geert-Jan voor het seizoen 2006-2007 aangesteld als assistent-dirigent van het Groot Omroepkoor (chef-dirigent Simon Halsey). Geert-Jan werkt regelmatig als gastdirigent met professionele ensembles zoals het Groot Omroepkoor, het Nederlands Kamerkoor, Bachkoor Holland en Capella Frisiae en werkte in deze hoedanigheid samen met dirigenten als Frans Brügggen, Phillippe Herreweghe, Hartmut Haenchen, Thierry Fisher, Reinbert de Leeuw, Paul Goodwin, Reinhard Goebel en vele anderen. Geert-Jan dirigeerde het Nederlands Kamerkoor in 5 concerten met het programma Tour de chanson. Samen met collega Chris Fictoor en is hij hoofddocent bij LEAD, Leiderschap Academie voor Dirigenten. Vanaf september 2015 is hij als docent verbonden aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen en vanaf september 2016 als hoofdvakdocent koordirectie aan het Artez conservatorium in Zwolle. Ook is hij verbonden aan SPOT Groningen / De Oosterpoort als marketing medewerker.

TOELICHTING

Mozart: Requiem

In de zomer van 1791 kreeg Mozart onverwacht drie zeer grote opdrachten tegelijk. Hij was bezig aan Die Zauberflöte, toen Graaf Walsegg (anoniem via een bode) een requiem bestelde en het hof hem de opdracht gaf tot een nieuwe opera, La Clemenza di Tito, voor het kroningsfeest van de nieuwe keizer in Praag. Mozart, die vermoedelijk al een ontsteking onder de leden had, werkte aan één stuk door. Vlak voor de première van La Clemenza (6 september) werd hij een korte tijd ziek, maar knapte op en reisde meteen terug naar Wenen om Die Zauberflöte af te maken. Toen ook die opera op 30 september in première was gegaan, kon hij pas echt aan het requiem beginnen.

De opdracht voor het requiem had Mozart niet alleen voor het geld aangenomen. Hij was de kerkmuziek zeer toegedaan en het door hem nog niet eerder beoefende requiemgenre vormde een uitdaging. Volgens zijn vrouw Constanze werkte hij er als een bezetene aan en sliep hij maar vier à vijf uur per nacht. Hij heeft het zoals bekend niet gered. Hij werd zo ziek dat Constanze het werk soms uit zijn handen moest nemen. Zelf begon hij te vermoeden dat hij zijn eigen requiem aan het schrijven was. Op 5 december overleed hij aan een hevige koortsaanval. Van het Requiem was alleen de Introitus helemaal af. Van het vervolg tot en met het Hostias stonden de belangrijkste partijen

– dat wil zeggen de vocale partijen en de orkestbas – op papier. Vanaf het Sanctus was er nog niets en het Lacrimosa brak na acht maten af. Zoals bekend werd het werk in de eerste maanden van 1792 afgemaakt door Mozarts leerling Süssmayr, nadat eerst een andere leerling, Eybler, eraan had gewerkt maar het al snel had opgegeven. Süssmayr had niet alleen de beschikking over Mozarts en Eyblers noten, maar ook over veel mondelinge informatie van Mozart – hij verkeerde de laatste maanden veel in zijn gezelschap – en (volgens Constanze) over ettelijke ‘Zettelchen’, die helaas niet bewaard zijn gebleven. Hierop hebben waarschijnlijk schetsen en aanwijzingen voor de voltooiing gestaan. Süssmayr heeft het vervolg tot en met het Hostias geïnstrumenteerd, het Lacrimosa afgemaakt - vermoedelijk op aanwijzingen van Mozart en het Sanctus, Benedictus en Agnus Dei zelf gecomponeerd. De motieven hiervan zijn zeer verwant aan die van eerdere delen en dus zeer waarschijnlijk van Mozart zelf afkomstig. Voor de Communio heeft hij, volgens Constanze op Mozarts aanwijzing, de Introïus- en Kyrie-muziek hergebruikt. Süssmayrs completering is veel bekritiseerd, al door Brahms en Richard Strauss. Wie het werk nader bestudeert, ontdekt harmonische vondsten van ongekende kracht en originaliteit en een nieuwe gecondenseerde vorm van contrapunt

met bijna permanent overlappende stemmen, waardoor het werk een enorme vaart krijgt. Bovendien kent het een motivische vervlochtenheid van alle delen (inclusief de door Süssmayr uitgewerkte) zoals Mozart zelden heeft gepresteerd. De belangrijkste motieven wortelen in een lange traditie van grafmuziek en zijn ook door Handel, Michael Haydn en Mozart zelf eerder gebruikt. Het lijkt erop dat Mozart met dit werk zijn muzikale testament heeft willen afleveren. Süssmayr komt de eer toe het werk voor de vergetelheid te hebben gered.

TEKSTEN

Felix Mendelssohn Bartholdy – Hebe deine Augen auf

Hebe deine Augen auf zu den Bergen,
von welchen dir Hilfe kommt.
Deine Hilfe kommt vom Herrn,
der Himmel und Erde gemacht hat.
Er wird deinen Fuss nicht gleiten
lassen,
und der dich behütet, schläft nicht.

Felix Mendelssohn Bartholdy – Trauergesang

Sahst du ihn herniederschweben in der
Morgenröte Lichtgewand?
Palmen strahlten in des Engels Hand;
sein Berühren trennt des Geistes
Leben von der Erdenhülle schwerem
Band.
Wem, o Engel, rufet dein Erscheinen?
Sag, wem gilt dein Flug so ernst und
hehr? Was erblick' ich!
Aller Augen weinen, ach, ihr Liebling ist
nicht mehr!
Lächelnd schlief er ein, des Himmels
Frieden strahlt vom vielgeliebten
Angesicht und die Mien', in der sein
Geist hienieden sich verklärt, verließ
ihn sterbend nicht.

W.A. Mozart – Requiem KV 626

I. Introitus

Requiem aeternam dona eis, Domine;
et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus, Deus, in Sion, et tibi
reddetur votum in Ierusalem.
Exaudi orationem meam; ad te omnis
caro veniet.
Requiem aeternam dona eis, Domine;
et lux perpetua luceat eis.

II. Kyrie

Kyrie, eleison
Christe, eleison
Kyrie, eleison

III. Sequentia

No. 1

Dies irae, dies illa
Solvat saeculum in favilla:
Teste David cum Sibylla
Quantus tremor est futurus.
quando iudex est venturus
cuncta stricte discussurus!

No. 2

Tuba mirum spargens sonum
per sepulcra regionum,
coget omnes ante thronum.
Mors stupebit et natura,
cum resurget creatura
iudicanti responsura,
Liber scriptus proferetur,
in quo totum continetur,

unde mundus iudicetur.
Iudex ergo cum sedebit,
quidquid latet, apparebit:
nil inultum remanebit.
Quid sum miser tunc dicturus?
quem patronum rogaturus,
cum vix iustus sit securus?

No. 3

Rex tremendae maiestatis,
qui salvandos salvas gratis,
salva me, fons pietatis!

No. 4

Recordare, Iesu pie,
quod sum causa tuae viae:
ne me perdas illa die!
Quaerens me sedisti lassus,
redemisti crucem passus:
tantus labor non sit cassus!
Iuste iudex ultionis,
donum fac remissionis
ante diem rationis!
Ingemisco tamquam reus,
culpa rubet vultus meus:
supplici parce, deus!
Qui Mariam absolvisti
et latronem exaudisti,
mihi quoque spem dedisti.
Preces meae non sunt dignae,
sed tu bonus fac benigne,
ne perenni cremer igne!
Inter oves locum praesta
et ab haedis me sequestra
statuens in parte dextra!

No. 5

Confutatis maledictis
flammis acribus addictis
voca me cum benedictis!
Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis:
gere curam mei finis!

No. 6

Lacrimosa dies illa,
qua resurget ex favilla
iudicandus homo reus.
Huic ergo parce, Deus!
Pie Iesu Domine,
dona eis requiem. Amen.

IV. Offertorium

No. 1

Domine Iesu Christe, rex gloriae:
libera animas omnium fidelium
defunctorum
de poenis infernis et de profundo lacu!
Libera eas de ore leonis,
ne absorbeat eas tartarus,
ne cadant in obscurum!
sed signifer sanctus Michael
repraesentat eas
in lucem sanctam!
quam olim Abrahae promisisti et
semini eius.

No. 2

Hostias et preces tibi, Domine, laudis
offerimus;
tu suscipe pro animabus illis,
quarum hodie memoriam faciemus:
fac eas, Domine, de morte transire ad
vitam!

V. Sanctus

Sanctus, Sanctus, Sanctus
Dominus, Deus Sabaoth.
Pleni sunt coeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.

VI. Benedictus

Benedictus qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

VII. Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
dona eis requiem!

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
dona eis requiem!

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi:
dona eis requiem sempiternam!

VIII. Communio

Lux aeterna luceat eis, Domine, cum
sanctis tuis in aeternum:
quia pius es.

Requiem aeternam dona eis, Domine;
et lux perpetua luceat eis.

VERTALING

I. Introitus

Heer, geef hun de eeuwige rust; en het eeuwige licht verlichte hen.

U komt een lofzang toe, o God, in Sion, U moet een dankoffer gebracht worden in Jerusalem.

Verhoor mijn gebed; tot U komt alle vlees.

Heer, geef hun de eeuwige rust; en het eeuwige licht verlichte hen.

II. Kyrie

Heer, ontferm U over ons
Christus, ontferm U over ons
Heer, ontferm U over ons

III. Sequentia

No. 1

O die dag, die dag der wrake
Zal 't heelal een ashoop maken,
Zo Sybille en David spraken.
Hoe zal dan een ieder schromen
als de Rechter is gekomen,
alles streng wordt doorgenomen.

No. 2

Klanken vol van huiveringen
zullen door het grafveld dringen
allen voor Gods zetel dwingen.
Dood en leven zullen beven
als het schepsel zal herleven
om Hem rekenschap te geven
Zie, daar zal een boekwerk wezen
waarin alles staat te lezen
waarop vooruit wordt gewezen.
Als de Rechter is gezeten

wat geheim was, wordt geweten
niets blijft strafloos of vergeten.

Wat zal ik te zeggen wagen?
wien als pleitbezorger vragen
waar gerechten zelfs versagen?

No. 3

Koning, voor wiens macht wij beven,
die uw heiligen 't heil zult geven,
red mij, Bron van troost en leven.

No. 4

Denk toch, Jesus, mij genegen
gingt gij zulke zware wegen,
houd die dag mijn vonnis tegen.
Zoekend zijt gij moe gelopen,
wilt door 't kruis mijn ziel vrijkopen,
niet vergeefs, zo wil ik hopen!
Rechtens moet Gij U wel wreken
maar ik vraag mij vrij te spreken
vóór het oordeel aan zal breken!
Schuldig moet ik zuchten slaken,
't schaamrood jaagt mij naar de kaken
spaar wie smekend U genaken!
Aan Maria werd vergeven
's rovers schuld is niet gebleven
dan is mij ook hoop gegeven
Wat mijn beden niet vermogen
schenk mij dat uit mededogen
houd mij aan de hel onttogen!
Laat mij met uw schapen weiden
wil mij van de bokken scheiden
en ter rechterhand geleiden!

No. 5

Als wier schulden vastgesteld zijn
in het vreselijk vuur gestort zijn
roep mij met die dan gered zijn!
'k Bid U smekend en gebogen
't hart vermorzeld door uw ogen
met mijn eind heb mededogen!

No. 6

't Zal een dag van tranen wezen,
als de mens uit as herrezen
't oordeel wacht, met schuld beladen
Toon hem dan, God, uw genade
Milde Heer Jesus,
geef hun rust. Amen.

IV. Offertorium**No. 1**

Heer Jesus Christus, Koning van de
heerlijkheid
verlos de zielen van alle overleden
gelovigen
van de straffen der hel en uit de diepe
poel!
Ontruk hen aan de muil van den leeuw,
laat de afgrond hen niet verslinden,
laat hen niet neerstorten in de
duisternis!
maar uw banierdrager, de Heilige
Michaël, moge hen binnenleiden
in het heilige licht!
dat Gij eertijds belooft hebt aan
Abraham en zijn zaad.

No. 2

Wij dragen U, o Heer, offers en
lofgebeden op;
neem ze aan voor die zielen
die wij heden gedenken
doe hen, o Heer, overgaan van de
dood naar naar het leven!

V. Sanctus

Heilig, heilig, heilig
de Heer, de God der heerscharen
Hemel en aarde zijn vol van uw
heerlijkheid
Eer en lof zij U in den hoge!

VI. Benedictus

Gezegend, die komt in den naam des
Heren
Eer en lof zij U in den hoge!

VII. Agnus Dei

Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt, geef hun rust!
Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt, geef hun rust!
Lam Gods, dat de zonden van de
wereld wegneemt, geef hun rust voor
altijd en eeuwig!

VIII. Communio

Het eeuwige licht verlichte hen, o Heer,
met uw heiligen voor eewig; omdat Gij
goedertieren zijt.
Heer geef hun de eeuwige rust en het
eeuwige licht verlichte hen.